د ملا امیر دیوان

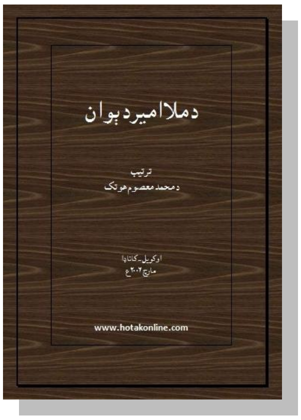

ترتیب
د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا
مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com

www.hotakonline.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته يې راته ښکاره سوه چي دانسخه داروانښادحاجي دوست محمدبرېښ له کتب خانې راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتيوغزلي پکښې سته. دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ـ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېښ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اوذظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ. پلاريې قیام الدین خان اونیکه يې محمدیوسف اخوندزاده نومېدی. دحاجي دوست محمد برېښ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشمو کلونو کي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي د پښتوو پارسي وعربي ژبو خطي نوادريې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانښادمحمدحلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخود کیفیت او کمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزیدروښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانښادسرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمدبرېښ له کتابتون څخه راوتلې وه. دحاجي دوست محمدبرېښ زوی نوراحمدبرېښ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمدبرېښ په ځواني کي مړسو (دی بایدله اروانښادپوهاندډاکټرنوراحمدبرېښ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمدبرېښ په قلم داخونددروېزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانښادسلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یادابښت کړي دي. دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونو کي راتلای سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي يوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان يې درلود اوشعرونه يې دخلکو خولوته لوېدلي وو. هسي خوپه پښتنوشاعرانوکي مــورېد (امير) او (اميرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپياوړي محقق پوهاند عبدالشکوررشاد د پښتانه شعراء په دريم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امير په نامه يوشاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره يې ځيني ګډ وجوهات سته . دی ليکي : " اميرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پاړسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب يې هم خبري کيږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي ټاکلای شو اوعمريې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دي . له دېوانه څخه يې معلومېږي ، چي د ژوند وروستي کلونه يې په ګرش (هيلمند) کښي تيرکړي دي " .

ددغي ليکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبيات پښتو)) محترم مولف هم دده يادونه کړې ده. په پښتانه شعراء کي دامير دکلام د (ی) رديف څلور پښتو بيتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امير)او (ملاامير) به يوسړی وي. د (امير) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادليکي ، چي ظريفه او شوخه طبعه يې درلوده. د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صريحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

[3] تلوکان دکندهاردپنجوايي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لويديځ لورته پروت دئ. شاوخوايې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تاليفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند(۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان يې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره يې يوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدين خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمايښت د ((محمد رحيم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم ليکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده. دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زيري) جريده کي خپره سوې ده ، بياتکرار سوې ده. د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به يو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ويشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دېوان کې د (نهرسراج ویالې) یادونه[5] (۱) بیا هغه وجوهات دي ، چي ددوی ترمنځ شریک دي. د اوسنیو ماخذونو ، روایتو او دېوان ځخه دا فیصله ګرانه ده ، چي ((امیر)) او ((ملا امیر)) به یو شاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امیر)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم او دېوان یې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپینېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم یې ((مخبر العشق جدیدی)) پرابیبنی دئ . دیوان مردف اودپای له خوانیمګړی دئ. دوروستی پاڼي رکاب یې (ځمامقصود) لیکلی دئ ، چي دا کلمات دراتلونکي مخ دلومړي بیت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سیاهي لیکل سوې ده اوډېر بې سلیقې او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نیمګړی دئ ، دکاتب نوم اود لیکلو کال یې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځایه ۱۳۲۷ او یوځای ۱۳۲۸ کښل سوي دي . نه پوهېږم ، چي دابه دلیکلوکال یاکلونه وي که یا؟ د دېوان ټولي غزلي اتیاوو ته رسیږي او د(ی) ردیف هغه څلوربیته ، چي د پښتانه شعراء په دریم ټوک(۸۲۷مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امیر) او (ملاامیر) یوشاعر وي ، نونبایي دغه بیتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضایع سوي دي. ددېوان پیل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جدیدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا   په دهان کښبي دي چلیږي ژبه ستا

[5] دنهرسراج دویالي یادونه زه پردې خبره دلیل بولم ، چي ملاامیرپه هیلمند کي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په ((ګرش)) کي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هربنده لــــــــره لازم ثناګویي ده   په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دېوان څخه يې مادده دژوند په باب زيات مشخص ټکي ونه موندل.
د امیر حبیب الله (۱۳۱۹ـ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ځوځایه کړې ده:

د سراج الملة والدین ښـــــــه دبدبه ده
ملاامیرده دوعاګوی[6] نه د فرنګ یم

او یا:

ډېردي عـــــــــــمر د امیر حبیب الله وي
ترســـایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول د قندهار پــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهرا علی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعــــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلي مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هــــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوي ملاامیر بیان کوي له هره باب

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې څپې ولوستل سي.
[7] حبیبي ـ عبدالحي پوهاند ـ دافغانستان تاریخي پېښلیک ـ ۲۲۲ مخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دي ټولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وايي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاريې دده پرعلم او پوهي باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوايې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه يې معلومېږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقي پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته رابښکاره شوه
نه يې مثل پــــــه زمین لکه نشترو

....

دتوحید ترسوزن ووزه که یکتا يې
که دوتا يې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبــــــــــــوه يې په چشمه د شـــریعت
اســـــــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پــــــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لـــــــــــره داحـــــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشکر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ. ٌ

+++++

+

دادهغي ليکني لنډيز و ، چي ماشل کاله وړاندي دکابل په زېري جريده کي خپره کړې وه[8](۱). تردې وروسته مي ددېوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره کړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (دٌ قٌ ترږديفه) پخپل خط په يوه جلاکتاب کي پاکنويسه کړه اونورکارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره کاناډاته راووړ(۱۹۹۲ ع). سږکال مي دکاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وکوت اوکمپيوټري چاري مي يې بشپړي کړې اودخپلو هغو ليکنو په تاخچه کي به يې کښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پکښې پراته دي.

دنوي کتني په ترخ مي لازمه وبلل داخوټکي نورهم پرخپله پخوانۍ ليکنه باندي ورزيات کړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک کي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف کړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

[8] دنوموړي مقالې بشپړمتن زمادناچاپه اثرٌ کچکولٌ په لومړي ټوک ۲۷ مخ کي خوندي دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ډېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه ورتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وایي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وایي چي په طریقت تربل هرمسلک د"ملحدۍ" خطره ډېره ده(د " هـ "ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربې اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښیي (د " ن "ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندویي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوې ده چي ماېي دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالې دکیندلوکار) . ددي پر څنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د " و " ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او" نعمتونه" د "نعمتون"په شکل کاروي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک

اوکویل ــ کاناډا

۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم اللّٰه الرحمن الرحیم

نن مشـــــغول شه پـــــــه الحمدو په ثنا
په دهـــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هــــــربنده لـــــــــــره لازم ثناګویي ده
په قـــــــــــرآن کښي بیان کړي پاک مولا
صددرودوصدسـ ــــــــلامه دي انعام وي
له ماخـــــــــــــــواره امتي پرخپل پېشوا
هـــــــم پرآل هـــــم پراصحابو دده باندي
هـــــم پـــــــــــرواړه ګذشته ووانبیا
که ظاهـــــــــــرباطن الف شوې مردانه یې
په لباس د (ج) پــــــه پټ شي ســــــرتپا[9]
که د(ز)نسبت دي وکـــــــــړوخپل نفس ته
پردغـــــه تقصیرهمېش کـــــــــــوه ژړا
نبه محکمه پیالـــــــــــه نوش دقناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لــــــــــــــــويه بلا
شفقت دفقیروعـــــــــــــــظ ونصیحت دی
زیاتي نه لـــــــــــــري قدرت دضرب پرچا
راشـــــــــه ونیسه محکم دربارمحکمه[10]
ځان ورګـــــډ کـــــــــړه په مجلس داولیا
هرګناه لـــــــــره زنګـــــــــونه پرزړګي دي
آئینه دزړه لـــــــــه زنګه کـــــــــړه صفا
که صادق یې یک بیني یک جهتي کــــــــړه
دتـــــــوحید پرلارتـــــــلای نه شي دوبین بیا

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانیم بیتی کټ مټ ولیکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګمراهـــــــان دزمـــــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــــه له هـــــــــرچا

***

که ساقي راکه جـــــامونه دکـــــــــوثربیا
پـــــه کارنه لــــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکـــــــړه نظربیا
په نظرد کامــــــــــــــــلانو مي منظورکړې
معتکف دي ددربار یــــــــــــــــم هم دربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــــړه په قدرت خپل
دا هــــــــــــــمه دي نبناني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پـــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالـــــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتا عـــــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شـــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــــــه دزماني یم
دپرمستان رندانــــــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عــــالم کښي
نه پوهېږم پـــــــه خپل نفــــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستا پـــــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکـــــــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتــــردیدن دخپل جانان زما
یــــودیدن وعاشقـــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخـــــــوان دي دخوبان زما
منتــــــــظرورتـــه ولاړدي بې اختیاره
که معــــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګــــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي څرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــــانـــــــووته نه شي
دواړه کـــــــونه دي پرې اېښي پرجانان زما
شابس شابس دعــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــریم ده هم رحیم ده هـــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــوم دمطلـــــــوب
په کـــال سلب شـــــوم مســـــلوب
هســــــي رنځ رابانـــــدي راغـــــی
په مثـــــال لـــــکه ایـــــوب
دعشـــــــق دارنـــګ ســــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــــق یعقـــــــوب
که معشــــــــوق هرڅوجفــــــاکــــړي

---

[12] ددې بیت څپې د غزلي دنوروبیتودڅپو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

وعاشق ته وي مرغوب
عاشقان چي همېش ژاړي
بیماران دي په مقلوب
له دې رنځه به روغ نه شي
بې دیداره د محبوب
د عشق هسې غالب کار ده
خوار عاشق کاندي مغلوب
پخته کار عاشق هغه ده
چي خپل عشق کاندي محجوب
که مخلوق تې عشق ظاهر شي
ښه یې نه بولي کتُب
ربه عشق مي پوشیده کړې
هم پر شرق هم پر غروب
له نقصانه عشق نګاه کړه
نفس حاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
ملا امیر غریب بیان کوي له عشقه
په مثال لکه مرغه اخلي حبوب[16]

***

له کامله پیاله نوش که په شتاب
پرهېزي شه له ګنا که اجتناب
خپل باطن کړه پاکیزه له هره خُبثه
ځان لایق کړه چي منظور شې دا حباب
بعضې خلک په ظاهر ډېر آراسته وي
په باطن کي خباثت وي بې حساب

---

[15] دانیم بیتی خلورخپې زیات دئ
[16] حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټينګ پر شريـــعت شه که دانا يې
په شريـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته يې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدايه مشغـــولا کـړه
د صديـــق د سينې بـــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــادق يـــې
زمونږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـاله وو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړي په قيامت
په اخلاص وپـــــــه تصديق وکـــړه طاعت

---

[17] شريعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ييز بايد ولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په مجلس د دلبرانـــــــوبه ورګـــــــډ شي
که دې ترک کـــــــړ د دنـــــــیا زېب وزېنت
بې بـــــــقاده دا دنـــــــیا هیڅ باور نشته
پـــــــه مثال لکه تېزباد ځي پـــــــه سرعت
پـــــــه دنیا پسي هـــــــلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حـــــــرص غالب ترقناعت
دانایان مي دي مشغـــــــول دیار پـــــــه مینه
پروانه که د دنیا پـــــــه زیان کثرت
اولیاء خـــــــدای نازولي پـــــــه دوه کونه
نبه دیدار به ورعطا کـــــــړي هم جنت
توکل موپرخپل خـــــــدای زمونږ مومنانو
بې لـــــــه خـــــــدایه تکیه نشته د راحت
نبه تـــــــقوا وهمت خوی د مسلمان ده
د شیطان تابـــــــعان ړک پـــــــه خباثت
امان راکـــــــړي د ابلیس د بده خـــــــویه
دده خـــــــوی ده ګـــــــمراهي بل فضیحت
مقصود تینګ کـــــــړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه د نبه خـــــــدای هم د حضرت
محبت د خدای نـــــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبـــــــوه یې پـــــــه چشمه د شـــــــریعت
اســـــــم ذات د زړه صیقل د ســـــــالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــه طـــــــریقت
بیا به کشف وکـــــــرامات درته حاصل شي

---

[20] دا نیم بیتی څلور ځپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوا د خدای تعالی له ذات پرته نورو موجوداتو او مخلوقاتو ته وایي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوشيده لــــــره دا حـــــــال د حقيقت
تــــــرعرش پـــورته دي او يا زره حجابه
داخل کېږي عــــارفـــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خداى پــرخپل طاقت ده
(ملا امير) تعريف کـــــــــوي د معرفت

***

خوار عاشقه معشوق گوره که لــري استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږي د قــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علـــــــما و فقرا کړي[21]
له تاثيري[22] پيدا کېږي تــــــوانگري و قناعت
کــــه راه رويې ســــم پر لار د شريعـــت شه
رهروي بــې شريعته دئ سالک له[23] قبـــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــي هســــي ډېر دي
هيڅ خبــر په شرع نه وي نه په تــرک د جماعت
موحدان مـــي مستقيم همېش پـــر جماعت وي
له بنه خدايه وي ترسان هـــم له عذابه د قيامت
په لبـــاس د حلــــم پټ شه ســـر تر پايـــه
د حلــم لباس دئ هر مومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوى د انبيأ و اوليـــأ دئ کــه خبر يې
قـهر غضب خوى د شيطان دئ نه دئ خوى د ولايت
غـافـــلان د ياره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت گويان د دلبرانو په دنيا هم آخرت
که تــــــرعرش و کرسي لـــويه دي سينه شوه

---

[21] اصل: عوام خلق دي مجلس د علما و فقرا کړي په هردم.
او ترلاندې بياورته کښلي دي: د عالم مجلس کوه که ته دانا يې
[22] له تاثيري = له تاثيره يې
[23] سالک له = سالک لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سې لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا امیره) پر عمل هیڅ تکیه مه کړه فضل غواړه
دغه لوی فضل عظیم دئ چي یې درکړ هدایت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشــــغوله پــــه صلوت طیبات شو
هر ګفتن یې درمرجــــان تــر ښه دهان خوت
د امت غـــم یې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر یې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــــر دربار د حق تعالی یې قـدر ډېردئ
وربخښلئ یې امت نـــاز یې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی یې سره وکـــــړ
ګــــوی بیان د شریعت دین یې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټي له هـــــر چا دي
پاک حبیب رب منع کـــړئ ډېر یې زیان خوت
طی شـــوه نه فلک اتلس کالـــــه یوه شپه وه
بې مثاله ښه مجلس د دوی تـــــر میان خوت
پنځه فرض لــــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تـــرک کـــــړه آخرت لرې[26] تاوان خوت
پنځه فـــــرض[27] چي ادا پــــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نبکان خوت
مومنانو امـــــــر ونهی تول پـــــر ځای کړئ

---

24 جاهت:
25 تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
26 لرې = لره یې ، ته یې
27 فرض کلمه دلته دوې ښپې بایدولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نصیحت د(ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمــــــــوږ و تا ته دی ســــوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــــواړو ډک جامـــــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمــــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهـــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خــــــوار عاشق کــــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عـــــــاشق چې وي صادق په محبت کښېي
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســـــل نظره د عاشق وي په هر دم
یــــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مــــــومنان مې مقبولین پــــه دوه جهان کښېي
د تقوی توکل ډېر دي اجرتــــــــــونه یا مغیث
بنه خلعت خدای د ایمان و مــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حــــرمت دي بیانونه یا مغیث
زموږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

[28] مغیث (دمیم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغونه یا مغیث

***

په کوخه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راته قهرېږي غمازان کج
جنګ جدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پر خنګ راته ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جهاد راکړ
په اسم ذات سره و همه کافران کج
د مومن زړه مي تر عرش عظیم لوی ده
اته برجه پر ولاړ د بشمن حیران کج
روح باد شاه عقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورته ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکړه مدت ورکړه
اته برجه کړه محکمه له نقصان کج
بیغمي هیڅ په کار نه ده د دښمن دار له[29]
د جرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه له دوزخه له نیران کج
محکمي دا اته برجه په طاعت وي
د غافل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت په رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي توبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هم رحیم ده پر عصیان کج
هر مومن چي توبه ګار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کج
اول ځان تـــــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــځ[31] د هـــــــر تاوان کج

***

عــــاشقان سینه سوزان غـــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړنـــالان ګـــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ،وایــــم نشرح[33]
بې صبری راځخه هېرصبرسکــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پـــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښي غـــــرق زه یـــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تـــرهـــــغه وخته
چي تمیزورمعلــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جــــــــوش ونه که په اورکښي
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســـــــول باغ زه یې باغبان یـــم
(ملاامیر) بې ډنګوي هـــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت

31 وکځ - وکړځ

32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.

33 نشرح یوراز نظم دځ ،چي دهلک دزبېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدځ.

34 اصل : پټ پنهم ؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

زمـــامزاج شـــــوهفته یي لکــه دبلخ[35]
ستاوصال زمــــادوا د هـــــر مرض ده
پــــه کارنه لـــــرم دوا دهند او جلــخ[36]
دوصال کوخه دې کـــوخه دي خلاصه جانانه
رقیبان پـــــه مـــــخه را غلل لکه ملخ
اوس حیران یــــم چي پـــر کمه به تېرېږم
لار به خلاصه پــــه غره شي که پـــه سلـــخ[37]
هسې ګـــــرم ده بازار دعــــــاشقانو
ســـــوړبه نه شي د سیاه بند په یخ کلــخ[38]
وعـــــاشق ته یې ژړا پــــه برخه ورکړه
تل بــــه ژاړي چي پـــه زړه یې خنجرخرخ
هـــرګیاه مي پـــه باران خوشحالي کاندي
(ملاامیر)ده ډېرخـــوشحال په برف پـــرخ[39]

***

مـــوروپلاروتــــه هیڅ مه ووایه پوچ
مــــرتبه بــــه دي کـــمتره سي ترمچ
پاک سبحان یې بیان کــــړی په قرآن کښي
دوالدیــــنودئ حق ډېروباســـــه غچ
بیامي حق دا ســـــتاذانـــوده بې شماره
ښـــه محکم یې تینګـــوه لکه سپین ګچ
بیاحقونه پــــــهـــــرچادعلـــماوو

---

[35] وایي دبلخ هوا یوه هفته سړه بله توده وي. دلته دغه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره دمیاشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ دمیاشتي وروستۍ ورځي ته وایي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوشنګ ته یې بیاورته کښلي دي: فرخ شبنم راګویند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وایي اودلته یې دشعري ضرورت له امله (پرخ) لیکلی دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنبي مـــــــــيراث يې وړی دئ پــــــه پچ
يو مومن پـــــــربل مومن لــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــــوئ شيطان که تـــچ[40]
له کفارو بـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفارو ســــــره دئ زمـــــــــوږد دين غچ
که خپل شيخ که دبل شيخ ته دست بـوسي کړي
تا له فيض وبرکت لاس يې کـــــــــــــړه مچ
ترکـــــــــوه خپلــــــــه رضا دبل دپاره
دمومن وزړه تـــــه ګـــــــــــوره نه يې لچ
(ملا امير) فقير که هـــــــرخو نصيحت کړي
دانايان خدای پـــــوهولي دجاهلو ده خوله وچ

***

که مــــــــرګی درلــــــره راغی ژوندون هيڅ
که وصــــــال درلـــــــــره راغی بېلتون هيڅ
دانايان پــــــه قيل وقال دي پرخـــــوشحالېږي
وجاهل ته قيل وقـــــــال مرګ ژوندون هيڅ
که طاعت دي پـــــــه مثال ريګ بيابان شي
په ريا بــــــه شي برهــــــــم لکه ګلون هيڅ
ځان صدف رنګه صفا کړه پــــــه درياب کښېي
بې دريابه سنګ کلوخ هـــــم سفالون[41] هيـــڅ
درقيمت دئ پيدا کــــــــړی پـــه خپل صبر
بې قيمته پيسې ده بـــــــــري دميسون[42] هيـــڅ

---

40 تچ : دغوزاربدلو ، لوبدلو آواز (پښتو پښتو تشريحي قاموس) . دلته به دغوزراولو په معنا راغلی وي

41 سفالون = سفال = کودري

42 ميسون: په معنايې پوه نه سوم. ښايي دمسيون = مسيو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. د شاعرپه وخت کي ځيني اروپايي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مجـــــــنون د عـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان و جـــــــهان و هم سکون هیڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دلیلی دوصال غـــــــــم خوره نورغمون هیڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــــواخون هیڅ
که عـــــــاشق يې پیروي دپاک قرآن کــــړه
بې له خدايه بې رســــــوله نــــــورحبون هیڅ
(ملاامیر)[43] چـــي همېش ژاړي مــــرادېي ته يې
بې له تادي تـــــول باطل واړه ســــمون هیڅ

***

د مخلوق پــــــــه صفت مه شـــــــه ارجمند
ګمنامي کـــــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذیذطــــــــــــعام وخوري بې ياره
هیڅ به درنه کــــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافـــــــــــوبه ادب کړه
خبردارشـــــــه چي اوازنه کـــــــــړي بلند
حــــــــــــرکات وسکنات که کلـــــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــړه که يې هوشمند
بند وبست دآخـــــــــرت کــــــړه که دانايي
پـــــــه کارنه ده ددنــــــــــــياډ بربست وبند
پردنیابـــــــــه پاته نه شي هیڅ وګـــــــــړی
که دمت حکم پــــــــــروشي دخـــــــــاوند
دطـــــــاعت دي خدای درکــــــــړي اسبابونه
نفس بندي کـــــــړه دطاعت په لـــــوی کمند

---

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځـان محکم کــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بـــــه نیک وبدشي درڅــــــرګند
بدبختۍ غلبه کــــــړې پرهــــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــان ساته له مکر وپنـــد[44]

***

څـــــوک بندمه شه ددنیا پــــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــره ورتګ تاله بهـــــــــــبود
پایمال کـــــــړي عاشقان جــــــــفادترکو
زه پایمال یم هــــــــم اسیریم هـــــــم مفقود
محصل دمــــــــــــرګ که درشي سهل کارده
نه چي درومي تراســـــــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څـــــه ژوندون بندګي نـــــــه ده
دوصــــــــال دپاره ړده ســـــــــرپرسجود
که دعــــــجربندګي کـــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تـــــــرلونګ عود
په هـــــــرغـــــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شـــــــوپه امان غـــــرق شونمرود
ســــــــــودله خدایه زیان له نفسه پیدا کېږي
په سبب دنفس هـــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخـــــــرت زموږپـــــــه مخه
اوس بایده دي استـــــــــغفارویـــــل د درود

---

44 په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معنا راغلي دي.

45 اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.
عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولېږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښـــــونیازمنو
لکه کوچ کـــــوي سحاب پـــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهېږم چي به ووزم که به غرق شم په کبـود[46]
وجودي وحدت[47] مـــــــقام پــرمنصوراغی
څني ورک فـــــرق دواجد هـــــــم دموجود
خـــــواربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کـــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــړه ټینګه تـــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــړه په زاري و پـــــه فریاد
ترکـــــــوه خپله رضاد یارلـــــــــــه پاره
پـــــــه یوه نظربــــــــه تاکاندي اوتــاد[48]
ودلــــــــبرته دي معلوم ظاهــــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کـــه کسـاد[49]
هـــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــــدرډېروي تـــــــرشمشاد
که خــــــوک وکاندي نــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــورمقصودهــــــمه برباد
غیروباســـــــه له میانه پــــــــرلارسم څه

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرڅلورڅپې زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کښلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړی په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي (غیاث)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وصال بــــه يې معمورشي پــه خپل مراد
ددنيا پـــــه جاه دي هيڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پــــــرسمند ګاهي افتاد
هـــــغه تخت چي په هــــوا د سليمان تــئ[50]
خوآخــــــرزيرزمين شــــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهــــــــم چي خداى بادشاه کړ
بيايې ترکه کــــــړه دنيا پـــه دين شوښاد
هـــــرمومن دئ مبتلا پـــه دوه مقصوده
يــــوناقص ده بل کامل که لــــــري ياد
داناقـــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تــــــه کامله تينګوه ناقــص نامــــراد[51]
کامـــــــلان چي جستجوى دآخــــرت کړي
نيک عـــــمل يې دئ تـــــوښه دلاري زاد
اول ځـــــــان ته نصيحت کـــړه بياوبل ته
(ملاامیرمحمـــده) ژاړه پـــــه فـــــرياد[52]

***

کلـــــمه مي ده ويلي مــــــاپــــرتامحمد
چي لــه رويه دي پيداشـــــــوه دادنيامحمد
(وه) راغــــــــلي ډېرديئونه تــــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تـــــرهــــرچامحمد
نه زمين ونه اســــــــمان نه عـــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکـــــړي بلندي پــــــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ

[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بی فایده

[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فریاد

(c) ketabton.com: The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــویي ستا محمد
تــــــــه سبب یې دهـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهــــــــمه واړو سوا محمد
ستا ګـــــــــــربوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستاګربوان مې شـــــــریعت مصطفا محمد
دوحدت په زمــــــــانه کي تــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چي دي نورکړه تجلا محمـــد[53]
چي پیدا کړ پاک سبحان نـــــورد حبیب خپل
دمعشوق یې انعام درکـــــړئ یاک مولا محمد
ته دغیبو خـــــزانه وې پـــــــه وحدت کښي
له وحـــــــدته رابیرون شـــوې پردنیا محمد
مـــــابنده لـــــــره لازم چي تل شاکـــریم
چي مشغول یـــــــم په ثناوصفت ستا محمد
امیدوار د شـــــــــــفاعت دپاک رســــــول یم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړې له ګناه محمد
پــــــــــه رحمت ســـــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــــــړئ دجــمله وو انبیا محمد
یــــــــولک خیرویشت زره دي لښکــرو مقرر
ته دټولو هــــــــم سرداروې هــم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســـوخـــــه کل ادیان کړه
ستا رب مرحــــوم کـــــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی دزمین ولــــــــــه غـــفلته یا سروره
ستا ددین روښنایي شــــــوه ترعرش بالا محمد

---

[53] دانیم بیتی دغزل ترنورو بیتو څلورڅپې زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

عـــــارفان چي رسېده که ولاهــــــوت ته
دغــه فیض وبرکت هـــــمه دئ ستامحمد
له عــــــدمه چي وجـــــوددهستیٖ راغی
ستاله هسته راپیدا شـــــوه کل اشیاء محمد
ســــــرچشمه يې دجــــمله وومخلوقاتو
ته آبخــــــوریې داعـــــلی وداد نامحمد
عـــــالمان دي وارثان دین پــــــه روښانه
تـــــرقیامته ستاددین دي خیرخواه محمد
کافران مي توززاغــــــــان مخوني[56] تـــورو
نه ښاییږي چي بـــــه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خــــــوارعــــاصي یم
عفوه غــــــواړم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لویي تر هــــــمخلوق یې
هــــم ترعرش هم ترکرسي هــم ترسمامحمد
زه فقیرخـــــــواریم دوعاګـــوی دمسلمینو
هـــــم دواړوعلماوفقراهــــم اولیامحمـــد[57]
په توحید کښي مي صادق کــــړي ستاپه مینه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غـــلام دده هم ګداامحمد
محمدا ســـــــم محضه زمـــــــوږدنبي ده
پــــه نګین کښي نـــــوشته دانبیامحمد
دهـــــــرمومن پرزړه مرقـــــــومه کلمه ده
(ملاامیر) غـــــــریب ده ولي وارخطامحمد

***

[56] مخوني = مخونه یې
[57] دانیم بیتی هم دنورونیم بیتیوپه پرتله څلورڅپې زیات دئ
[58] دلته باید(امیرمحمد) تول دري څپې ولوستل سي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تخت وبخت زموږ د باد شاه دې برقـــــــــراروي
پــــــه سراج الملت والدين ده مســــــمامحمد
ډېردي عــــــمردا امیرحبیب الله خـــــــان وي
ترســـــــایه لاندي يې ناست امتيان ستامحمد
ربه اباد نائب صاحب لــــــــــري تــــــرډېـــره[59]
اخلاص کښ ده د پيشوا هــــــــم د باد شاه محمد
تل مشغول د کند هــــــــــــــــــــــاريه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســــــــــراج نهراعلى محمد
نهرسراج به خدای معمـــــــورکه وخت نزدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاگـــــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــــــــرياررا شي دوصال کاغذ
پرچشــــــــــــــمانو قبلوي دځان پایمال کاغذ
که عــــــــاشق لــــــــره يې خط د قتل راشي
وعاشق ته معلـــــــــــومېږي ډېرد خيال کاغذ
د منصورچي عشق صادق وحـــــــــال يې گوره
پاس پــــــــــرسرددارخندان ورک وجنجال کاغذ
پايبوسي دي سخته گـــــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تــــــــــــه ســــتاد فـــال کاغذ
نادیده پــــــــــرتامين شــــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــــه[61] د جمال کاغذ
که مي سرومـــــــال برهـــــــم شي ستا په مینه
(ملاامیر) مي نه غـــــــواړي د سرومال کاغذ

---

[59] له نائب څخه يې مراد د کندهار د هغه وخت نائب الحکومه سردار محمد عثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

امتي یـــــــم دنبي خـــــیرالبشرسرور
ستادربارکښي تــــرهــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــوره پیداد حبیب نـــــورکړ
بیاپیدادده له نورشـــــمس وقـــــمرسرور
ناسوت پټ ود غفلت پـــــــه تاریکه کښي
ستاپـــــه نورسره روښان کــوه وشجرسرور
تـــــراول اولین ده ترآخـــــرآخـــرین ده
په شفاعت سره مخصوص ده پــه محشرسرور
ستاامت بـــــــه منتظرد شـــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــه کاندي پراکبرسرور
ســـــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بیادي بخښه دنیکانوپـــــــه قدرســـرور
دمعصیت په رنځ رنځـــــــوریم دواغـــوارم
د(ملاامیر) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېراغلي ستاغــــــــمونه زمــــــــاپرسر
زه خــــــوشحال یم یاره مـــــــه شه مرور
پیداشــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول کــــــړی مـــــابنده پــرخپل بشر
په معناکښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه کــړي
ډېرلـــــــذت لــــــري ترقندوتـــــــــرشکر
دعشق اورچي پـــــــه صورت[63] ونــه لګېږي
که تـــــــه تــــــــه وې ته به نه شې اې غریبه

---

62 غمي = غم یي
63 (صورت) بایدیوه خپه ولوستل سي

(c) ketabton.com: The Digital Library

که نـــــه تـــــه وي نـــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــوبرویانوکه ورګډ شوي
پاکـــــــیزه بـــــه ځني ځي لکه سپین زر
تردوه ښـــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســـــامع شـــــه دشین هـــي[66] دزېروزور
ستامقصوددبـــــه تاته تي وجیم[67] (۲)انعام کړي
دامقام دهـــــــــغه ده چي قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحید ترســـــــوزن ووزه که یکتایي
که دوتایي ځــــان یکتای کـــــړه یک بشر
خدایه (ملاامیر)عــــامل دخپل بیان کــــړي
چي تېرېږي تـــــرتـــــــوحید ســـــم برابر

***

جفادي اورلګــــــــــوي صنمه لیري کړه نار
ودي سوم سرترپایه خودبه کــــــــومه ګفتار
شیرین ګفتاردجانانکه شنیده کـــــــرم یاره
ترسرومال یـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سیمین بدن ددلبرمـــــثل بي[68] نـــه وي هیڅوک
پتنږ په اورتل سوځي اوس پرمـاخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شیرین زبان دي ګـــــــــویان
لیري دي ګـــــرزي زاغانوګل تي[69] نـــه وینم لار
رنځوریم زمـــامقصوددهته یي همېش موجوده

---

[64] په اصل کي ورته لیکلي دي: ازشهردنیاوآخرت ګذرکن.
[65] په اصل کي ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده میباشد
[66] په اصل کي ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
[67] په اصل کي ورته لیکلي دي: تاج
[68] بي = به یي
[69] تي = ته یي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــړې غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مـــرابی توبکار
چند ســـــوزم درآتش تراباشداین روش
من غـــلام خدمتش مـــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمـــرید شیخ کبیر
مــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خــــم زلف توپیچ وتاب لکه مـــــار
عــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مــــن زدست جان ای صنم
که دیداررا کــــــړې یاره زما دوا دپرهار
موســـــم ګل ګل ، ګل میشودشکـوفه
غفلت مکـــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کـــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــړه تلوار
هست خندان دلـــبرم نـــــظربمن فګند
شب وروزم انتــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شـــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکـــفارودده نار

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) غـــــلام د دلبر ستا د درګاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلـــــــــوم دځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــم که ســـرتور
نام وننګ راخخه ورک شــــــــوستا په مینه
اوس دعشق پــــــرآس همېش یم زرین سپور
ددنیا کـــــــورکه خـــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــــراب دعقبا کور
دنیکۍ پـــــه زراعت که ځان کـــړي ستړی
پاک الله به شي خوشـــــــحاله هم غمــخور[70]
خــــــوی دترکودئ چپاو دعـــــاشقانو
عاشقان واړه مـــــغموم په غـــــم نسکور
رقیبا ن راتـــــــــه ولاړتــــــوره په لاس دي
نه ببرېږم خدای راکـــــــــړی دعشق اور
که یوزخم دخـــــــــطارا باندي جــــوړشي
په یوه ګذار هــــــــزارکـــړم شل او کور
که محــــــــرم زه ددربارد خپل اشنای شوم
په کارنه لـــــــــرم جنت حــــورغلمان نور
هغه څـــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځــــــان کـــــړي پټ دزماني دشــــروشور
یوګـــوره، یوبوله، یووینه ، یوغــــــــــواړه
(ملا امیره) یک بین شـــــــــه نه یي شب کور

***

ستا دعشق پــه شراب ګـــــــــرزم مست خمار

---

70 غمخورته يې په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

(c) ketabton.com: The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشـــــه ونيسه خبردعـــــــاشقانو
چي حيات دي که مــــــــات دي که بيـمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بيرون ده
نه پـــــــوهېږم چي لاله شـــــوم که انار
ستاددرخــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشـــــــــمان روښانوم له ګردغبار
بي تکليفه مي ناري دي پــــه هـــــرګ کښي
دهـــــوهـــــواوازنغمه کـــړي وارپه وار
دتـــــوبي ونه که هــــــرخـــومېوه داره
زمـــــاديارپه رنګ بـــه نه وي مېوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مـــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګـــــــرانه دوفايم طمعدار
عــــــاشقانوځـــــان سپارلی پرخپل يارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــړه له دنياڅخه لکه مــــړ
ستادروح شـــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پــــــرميدان باندي شــه محکمه
بي اخـــلاصه وشيطان ســــــريي شوځوړ
ربه راکاندي تـــــوفيق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــړي په خط پړ
غريبي ددنيابنــــــه ده تېرېده کـــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کــــــــــړي غريب اړ
ستادربارد عـــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلــــمه رقيب کـــــــــړم په بدککړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

تشنه لب یـــــــم دوصال جامـــــونه راکړه
ماسیراب کـــړه تردښمن مي کـــــړه ته لوړ
چي هـــــــجران دي دوصال له مـخه راغی
بې زحـــــــمته هنجه وړای نه شي کاکــــړ
هــــــرسړی چي کسب وکاندي هــلاک شي
په دهـان کښي يې هـــــــرشی وي لکه ګوړ
ســـــتادرباره دپاکانـــــودنیکانو
(ملاامیر) ده ګناهـــــــکارپـــــه ګناه خړ

***

راشـــــــه زمادزړه همدمه وکـــــــړه ناز
لــــــه رقیبه مي زړه تلــــــخ ده لکه پیاز
ستامحبت مي پټ پـــــــه زړه کښي وساتلی
په آخــــــــرراڅخه فاش شــــــو دزړه راز
ګـــــویاني له خپله ســــــــوزه دهرچاده
څه به وایم زمـــــــــاهمت شــــولکه باز
چي درون دچــــــاپخته دعشق پــه اورشي
عاقبت تــــــــردهــــــــان وزي دربه ناز
څه بنده څـــــــه يې همت څــه يې طاقت ده
چي ستادرله بـــه درشي عـــــاشق پایواز
دامید په دریاب غــــــــرق لکه غـواص یم
دربه کله پـــه لاس راکــــــــړي زمادمساز
جاهــــــــلان مي له طاعته غــــافلان دي
غفلت وړي ګــــــــویامړه دي پــــــه مجاز
(ملاامیره) ګـــــــــمنامي وخاکساري کـړه
خپل ځــــــان بوله کم تــــرملخ هم ترتـــاز[71]

---

[71] تاز: یورازحشره ده. چورچورکه(پښتوپښتوتشریحي قاموس)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

ستاو دیدته زمـــــاړه بر کېږي هـــــــوس
محروم مه کــــــړه ماغــــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــریاد کـــــــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمـــــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډۍ کــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــاکن دعشق په اوریم
نه په مرم نه دوتـــــولـــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصـــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ایله په هـــــوا ګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غـــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هــــــردم درته حاضرفـــــــــــریادرس
ستاد ستر ګـــــــوکتوو ایستم له حـــــاله
پردغـــــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمـــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله څـــــــه خنداهـــوس

***

ســــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کــــــــړم یـــــــم په هـراس
زمـــــــاپه زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکــــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلي وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که توفیق مي خـــــداى رفیق کړپرده باندي
پري بې نه ږدم بې مــــــرګیه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کـــورشي حال بــې[73] څه وي
زماپر کــــــورهمېش ولاړددښـــمن آس
راداخل زماپه خــــونه نفس شیطان شوه
بندګي مي پـــه عـــذاب شوه وکړه قیاس
په تصدیق وپه اخــــلاص عبادت وکــړه
ځان ساته قـــوي دښمن لـــري خناس
ښه صفاکـــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلـــــره ورځه صاف تـــرالماس
هـــــرعامل به جزامــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پــــربدوکـــړه تل پاس

***

خداى درکــــــړى ډېردولت سنګ پاروس
ســــتاپـــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هــــــوادارډېردښــــمنان دي
پسي ګرزي کیقباد هـــــــــم دقیانـوس[74]
ښه دولت لــــــره زنانـــــوته نګاه کــړه
پــــــرپیره شـــه که سردي وي که تمـوس[75]
ترســــــهاره بیداري کـــــړه غفلت مه کړه
که غـــــافل شوي پرتاږغ کــــوي خروس
که دي دادولت نــــګاه کــــړته بادشاه یې

[73] بې = به یې
[74] کیقباد : دایران افسانوي پاچا چي وایي سل کاله یې په خورا عیاشۍ کي پاچهي کړې وه (غیاث)
دقیانوس:یوظالم پاچا و چي وایي اصحاب کهف دده له بېري له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو (غیاث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وایي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وينـــــــمه چين و روس
سنګ پاروس که داخل په لــــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنوعروس
تکليفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملاميره) بې تکليفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صيقل ســـــره ګناه کـــــړه دزړه تراش
د توحيد پـــــه نورغايب کـــــړه بد خفاش
که صادق يې امــــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کـــــړی دئ نقاش
خــــوباطله مـــــدعاددښمن نه کـــړي
مـــــــدعاددښمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئينه د شـــــــرع نسه[76] وخپــل مــــخ ته
ســــتاعيبونه به ښــــــکاره شي بې تلاش
هــــــربنده چي پــــه اخلاص بندګي نه که
په قيامت بـــــــه شرمنده وي مــخ يې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسيارکــړي
هــــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملاميره) دون هـــمته تـــــرهـــــــــرچايي
هسي کــــــم يې ددنيا تـــــــرادنی مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــرزي درويش
پري بــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلريش
ترک وهــــــــلي ده دنياد خـــدای دوستانو
تردنيا تېرشــــــــــو محبت د خدای ورپېش

76 نسه = نيسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې له جـــــذبه دوه جـــــهان کله هېرېږي
که مــــــجذوب شــوي له تاپاته ګاوومېش
طـــــریقه وعشق ته جـــــذب الـــهي ده
ته عــــــاشق یې که رب جذب کئ[77] درپېــش
که عاشق شـــــــوې دغه لوی فضل درب ده
د اســــــــــم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســـم ده ساکرتابـــــه مسکورکړي
یک بیني ویک خــــــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلــــــــــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي یاروي که اشـــــــناوي که دي خوېش
نبه بیان دجـــــذب عشق ده مـــــــومنانو
(مــــلاامیر) یې بیان وکــئ[78] خیرانـــد بش

***

په خپل ژوند چي خپل یارنه کړې فـــــراموش
خپل یاربـــــــــــوله تابه کاندي زرین پوش
وعــــــــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهــــــــــره وي آرام باطن پـــــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپــرمعشوق سپک شي
پــــــروانه که ددنیاپـــــــه خرید فــــروش
عشق هـــــــــغه دئ چي پرشرع مــــوافق وي
مخاف له شـــــــــریعته شیطاني حق فراموش
نه ده چـــــامیندلی عشق پــــــــه کسب جانه
دالباس دهغه چاده چي یې رب کاندي ورپوش
ددیداردي طلبګارعـــــــاشــــــــقان واړه

[77] کئ = کړئ
[78] وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

همېشه وي سرګـــــــردان ګــــرزي مدهوش
(ملاامیره) که صادق یې پــــــه طلب کښې
شب وروزدجفازهــــــرکړه ته نـــــوش
همېشه بیان دعشق کــــــړه (ملاامیــره)[79]
په بیان کښې دي ثـــــواب ده نه شې خموش

***

زمـــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نـــــه که ددنیاپـــــرفـــــاني فرش
ستادعــــــشق له برکته مستغني شــــوم
دوه جــــــهانه راته هیڅ شـــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېردهـــرشي خوندشي په دهان کښې
نه پــــــوهېږم چي داتلـــخ ده اوکه تـــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســــــوی دل وجان ده
جنګ آســـان شــو د اورس[82] هــــم دحبش
ســـــتادعشق په جامـــوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باریـــــم هم بارکش
رقیبان راتـــــه ولاړستاپه کـــوڅه کښې
پرورځم مانــــــوش کــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي ځلورشــــوي ستاپه لوري
منتظردرتـــــه ولاړیـــــــم پــه جنبش
توکل پرخپل خـــــــالق کــړه (ملاامیره)
خپل خــــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

[79] اصل: ... ملاامیره فقیره
[80] قرش: دیوې سکې نوم دئ.
[81] اصل: .... داتلخ ده که شیرین ده که ترش
[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاورې سره سم راوړی دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

دخپل یار طلب کـــــوه تل پـــــه اخلاص
ځان غوټه کـــــړه په دریاب لکه غـــواص
عاقبت بــــــه درپیدا کــــــړي ترسرتېره
ته بــــــه شې په دغــــــه درکلان خواص
که دي ســـــــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بـــــه پیدا کــــــړي د سرقصاص
په طلب کښې دوصال که ځــــــوک فنا شي
رب به ورکـــــــړي درجــــه دخاص الخاص
په تـــــــقوا و په اذکار زړه نـــــرم کېږي
پـــــــه مثال لکه چي نـــــرم ده رصــاص[83]
راشـــــــه پرېږده دادنیا طلب دیار کـــــړه
ته مسلـــــــــــم یې نـــــه ولید بن عاص
ددنیا مــــــحبت حــــــجاب ده (ملا امیره)
راشه ترکه دادنیا کــــــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله ځـــــــم لـــــــرمه عرض
که نـــــــقاب له مخه واخـــــلي سرعوض
زه عـــــــاشق یم منتظرســــــتا ودیدن ته
ستا په دیدستا پـــــــه رضالـــــــرم غرض
که عـــــطارا ته دیدن کــــــــړي زما صنمه
زه خــــــوشحال یــــم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مـــــقصود په زړه کښې نشته
پرعـــــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عـــــــــاشقان پـــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــــــړي یو ســــاعت پرزمین ارض

---

[83] رصاص: قلعی (یوراز فلز).

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه څـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولــــــــره لـــــــړاشـــــاره بــس ده[84]
(ملاامیره) جـــــــاهــلان دي په زړه قبض

***

وخـپل یاروتــــــــــه ژړاده زمــــــــافقط
تــــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
ښــــــــه مي یارښـــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتـــــــــه ډېره تمــــــناده زمافقط
محـــــروم ستاله دیداره هـــــــغه څوک دي
چي کافـــــــروي دی دښــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دېګ پــــه جـــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبیګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــاشقان موج لکه درياب کړي
ځني ورک ځان جــــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکـــړي په خپل ځان کښې
هيڅ منت بـــــــه نه پرتاونه پرمـــــاده زمافقط
په عالـــــــم کښې منت بارشوې (ملاامیره)
دتهمت په پېټې ماته شــــــوې ملاده زمافقط

***

څــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پرداېساط
طمع نه کــــــــړم چي پيدابه کـــــړم نشاط
شيرين عـــــــمرپه غفلت رابانــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــړه ښه تـــــــقوا واحتيــاط[85]

---

84 اصل: ... لږاشاره بس وکافي ده
85 اصل: ... ښه تقوا وعبادت احتياط

(c) ketabton.com: The Digital Library

دنیا ځــــــای د کــــوچ و بار هیڅ باور نشته
و داناتـــــــه ده ځـــــرګـند لکه رباط
زندګي کـــــــړه واړه صرف په عبادت کښې
تېربــــــه شي د باد په شـــــان پرپل صراط
هیڅ عــــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یار ســـــــره یې نـــه وای اختـــلاط[86]
د اسم ذات په تېره تېغ کـــــــــړه زړه دونیمه
(ملا امیره) ډېربـــــــه ځـــوکـــړې انبساط

***

د عشق بار زمـــــــا په شـــاده سخت غلیظ
راته جـــــوره تـــــــماشاده بخت غلیظ
عــــــاشقانو ته یې دام د زلـــــــــفو ایښی
عاشق بند شـــــــــو تر دا بند نشست غلیظ
بد عـــــــمل راته رقیب شو زمـــــاو ځان ته
نیک عمل ده زمـــــاو ځـــان ته تخت غلیظ
د غه تخت مي د باد شــــــاه پـــــر تخت بالا ده
ور بې نه کــــــړم زمـــــا تخت ته بخت غلیظ
راځځه هېر د یار محبت کــــــړه دوه جــــهانه
همېش سپور د عشق پـــــر آس یم سخت غلیظ
نن تناب د وصــــــــال ټینګ نسه محکــــمه
دا تناب ده ډېـــــــر دیــــــار مخت غلیظ
عروه الــــــــوثقی رب بللی خپل قـــرآن ده
ته عامل شه(ملا امیره) د قـرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

86 اصل : ... که له یار سره یې نه وای سروکار و اختلاط
87 په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه طامــــع یـــــم ددیدارلـــــرمه طمع
زه بلبل یـــــــم دګلـــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــان چي سیاحت پـــرزمین کاندي
زه سیاح یـــــــم دبـــــهارلـــــرمه طمع
جوش خروش دعـــاشــقانوپه سینه کښي
زه عـــــاشق دفیض انـــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامـــان دي
زه پخته دګــــــمنامیه، دقـــرارلرمه طمع
نابالـــــغ فـــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالـــــغ دښــــــه رفـــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالـــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یـــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بـــنده دخـــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخـــــون په وینو ســورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شـــــــان زمـــــــاده دزړه داغ
ســـــــتادعشق له غـــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شـــــان طلب کـــــــوم دګلـــو
که مي ولــــــیدای دیــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي دررونبـــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پــــــــرګلستان بلبلان ګـــرزي
کله ښـــــــايي چي ورګډ بـــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســتاپه عشق کښي
په وصال سرې[88] معطــرکـــــــړه جان دماغ

[88] سرې = سره يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بې انصاف
هرمومن ایـــــــمان راوړی په خپل عشق ده
دکافـروچي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
دجاهـــــــــلو رجــــوع کله شي وعشق ته
عـــــاشقان دخپل زړګي کانـــدي طواف
له ازله قاســـــم کـــــړی نبــــه قسمت ده
کافـــــران به په عــــــذاب مـومن معاف
پرزاهـــــــدوباندي سپک بارد طـــاعت ده
سبب داده پــــــرمحــفوظ يې ده عشق چـاف[89]
هـــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهـــــــمه ده واړه عشق ، وکـــــړه انصاف
دزاهـــــدوکفاف قـــــــوت ولایموت دي
پـــــــه زيادت يې حکـــــــم کبړي داسراف
سرګـــــــردان اهـــــل دنيادي په طلب کښې
مـــــوړبه نه شي مګرخــــــاک شوشکم ناف
خـــــــــدای دي صبرقناعت زمــــاروزي کړي
(مــــــلاامیره) لــــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــــادق يې له ګناه کـــــــړه ځان حنيف
په تــــــقوا وعبادت کـــــــــــړه نفس ضعيف
دنيکانـــــــــومحبت دځــــــــــان عادت کړه
خـــــــدای دي نه کاندي ګــــمراه دچاحريف
دجاهـــــــــــلو له صحبته بـــــعيد ګـــــــرزه
په صحبت بــــــــه دنيکانـــــــــوشې لطيف

[89] نباېي چاپ وي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــــله که دانايي
په خپل ځــــــان کــــــړه جامـه دعشق لفيف
پـــــه ويل دمحققانــــــــوفـــــهم وکړه
هـــــــرګفتن يې تـــــرمـــرجان و در ظريف
هـــــــــرکامل له خپله ســـوزه تصنيف کړی
ناقابل ده (مــــــــلاامير) کـــــوي تصنيف

***

ماچي وخـــــــوړل ديـــــــاردلاس ترياق
راڅخه ورک شــــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسيوا شـــوه فـــــــراموشه
بيا پـــــــه ياد ديارشيرين دهــــــان بـــزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالـــــــم کښي
دعشــــــق آس مي ځابک وليد تـــــــربراق
چي وصـــــــال مي ددلبرپه کــــوځه وشو
داخـــــــلاص پـــــرميدان پاته شومه طاق
له هـــــــغه پس خـــوشحالي شوله راپېښه
بيامي وليدڅان جــــــــهان شومـــه آفـــاق[91]
په ظاهــــــرصورت مشغول يم له عـــــالمه
ذميمه شـــــــوله بدل پـــــــه نېک اخلاق
(مـــــــلاامير) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهــــــربيت ثواب دي[92] دېـــرشي تـــرعتاق[93]

***

ســـــــــتادوصل دګلشن زمـــــــااشتياق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وايي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.

[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم

[92] دې = دي يې

[93] عتاق: دمينځواومريانوآزادول

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه به وایـــــــم دهجران دلـــــوی فـــراق
زه تــــرسروتــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمــــا قــــــول په نفاق
په ژړا ســــــره زمــــــا بــوتي کاني ژاړي
خـــــلاف نه ده دمعشوق عــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مـــــخ شو
ورکــــــېده دي دحــــجاب پـه نیک اوراق
دتــــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبــــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بــــرخي وهــــــرچاتـــه رسېږي
منتظرورتـــــــه ولاړدي تـــــــول عشـاق
دوه جــــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خـــــراسان ملک دعـــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یي رب که سینه پاک
عــــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیادکړه
تمثیل دامــــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل درب وشي تابه کـــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فـــــرض (یي) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګـــــوره هــــرزارع چي تخم خرڅه که په مځکه
حــــــرام باندي خرمن دئ هم ثمرو هم خوراک
حـــــال داليا و وګذشته وو پـــــــــه داشان و
په درون کښې جوش خـروش ودهیچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشــــــوی تــــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښې
ذيقه يې سينه وي غـــــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتـــه وايي ترتانشته(هیڅ) ذاکربل
که دی په داغلـــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه(ملاامیره)څــــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمـــــــــاني دي مبتلاڅه ورته شاک

❋❋❋

مـــــن وعــــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بـــرشي تـــرداا ووه سماک
دري ذکره په حديث کښې بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويـــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــــورغی سالک
پـــــر(ملاامير) چي راغی همېشه ده فرحناک

❋❋❋

هــــــرمريددي خپل شيخ بـــــولي پيرکامل
تابـــــه کاندي ومقصود تـــــــه پيرواصل
سست يقين که مـــــــريدي دواصـــــل وکه

---

96 دودوني=دودونه ئي(لوګي ئي)

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حـاصل
اول شـــــــرط دمـــریدی مي خپل یقین ده
که شرط ترک شي مشــــروط پاته شي عاطل
پــــرناقص که کامل یقین خـــــوک وکه
ســــــتاد پاره بــــه ناقص پیرشي کامل
هـــــرمـریددي وخپل شیخ ته تسلیم کاندي
پـــــه دغـــــه تسلیم بـه شي بالغ عاقل
جــــماعت ورد وظیفه پـــــرځان لازم کـړه
تقوا خـــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
د سلـــــوک بیان مي کـــــړی پـــه پښتودئ
(ملاامیره) فــــرق کــــوه دحـق باطل

***

راښکاره شــــــوداشــــــنای حسن جمیل
محسنات ددنیاشــــــوه خـــــواروذلیل
ښایستي ددواړوکـــــونــــوسرکوزي که
چي یي ولـــــیدزمـــــــادیارحسن اصیل
پـــــه کامــــل صفت موصوف زمــادلبرده
خـــــــوک به نه وکي[98] سیــالي کثیرقلیل
ترچشـــــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پـــــــوهېږم چي قصیرشي که طـــــویل
پـــــه طلب دخپل جـــانان یـم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــرق شم پـــــه رودنیل
سرومــــــال زمـــــافــدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــــادق شه مــه کـړه تعطیل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاووصل ته حیران ده زمادل
شین توتي دګلستان ده زمادل
له فلکه سنګ رېزي راباندي اوري
سرګردانه پرزمین هم پراسمان ده زمادل[99]
خوب خنداراڅخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي په طلب دخپل جانان ده زمادل
پرعاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلسوزۍ مهربانۍ ته نګران ده زمادل
غم دعشق راڅخه هېرکړه نورغمونه
ستاله غمه سرګردان هم نالان ده زما دل
دظاهردښمن که زرتوري په لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کړی دي دهجرپه زندان یم
متنفرله اختلاطه دانسان ده زمادل
ځان ملبوس دبې ننګیه په لباس کړه
(ملااميره) له جهان څخه ترسان ده زمادل

***

دساقي له برکته ملک ګلزاروینم
پرګلانو دبلبلو چونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یم بل ګلشن څه کوم
خزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هرګلشن لره خزان شته له فلکه
په امان زه ستاګلشن له هراضراروینم
عاشقان مي بلبلان دیاردباغ دي
ساکنان (مي) عاشقان زاغان فراروینم

[99] تردې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورڅپې زیات دئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

نـــــوشته مي پـــــرمحفوظ دفتردعشق ده
تسلسل دعـــــاشـــــقانووارپه واروینم
مـــومنانومـــــومني پـــه عشق پیداکړه
پــــه عقبايي لـــــويه ګټه ددیداروینم
له دیــــــدارخخه مــــحروم تول کافران دي
عــــشق يې نشته دوی مــقهوره دقهاروینم
بنــــــه شيرين بیان دعــشق ده (ملاامیره)
راشـــه وخت کـــــوتاه دئ اوس تلواروینم

***

خــــداى راکـــــړی پاکیزه دین داسلام
دغــــــه رحــــم درحمان ده لـــوی انعام
جـــــماعت مي طـــریقه دپاک رسول ده
خبردارشـــــه لــــمونځ ونه کـړي بې امام
تارکان دجـــــــماعت بـــــه شـــرمنده وي
پــــه عقبابــــــه مختورن وي هــم بدنام
تل درود واســــــــتغفاروایـــــه په ژبه
شفاعت بــــــه دي روزي شي دنبي خيرالانام
تــــوکل تـــــقوا همېش پرځان لازم کـړه
دبشمن بند کــــــړه دخضوع پـــه محکم دام
بیامنقاددخپل پادشـــاه شـــه که دانايي
محکومي تــــه همېشه کـــــــړه دحکام
(ملاامیر) غریب دوعاګـــــوی دهــرمومن ده
خصوصاً دخپل پادشـــاه هـــــــرصبح وشام

***

دیاردیدلـــــــره ورځــــــم بې پـــروبال یم
له دیدنه يې شــــــرمېږم بې جـــــمال یم

(c) ketabton.com: The Digital Library

زه غلام یم بېکاره دیارپه کارکښي
کم همته بد هنره بد خصال یم
بندګي دي قبلوم پردوه چشمانو
یاره ته مي کړه قبول زه ډېر ملال یم
رقیبانو سرګردان کړم په عالم کښي
ستادربار له درځم بند په جنجال یم
درقیب له همراهۍ مي سل توبې دي
نادیده یارمین کړی پرشین خال یم
کیمیاګر(دي) دکیمیا په طلب ګرزي
دیاروصل زما کیمیا په قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګران طلب دیارکړي
که غافل شوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیل لارنشته زما ویارته
په طلب یي دوصلت ودوصال یم
حیرانېږمه وځان(ته) وجهان ته
ولي ورک ځان وجهان شوبي کمال یم
زه منکرله بندګۍ دنفس شیطان یمه
(ملاامیرمحمد)بنده دذوالجلال یم

***

په ظاهرغریب ملاباطن ملنګ یم
په اسم ذات سره خوشبویه ترلونګ یم
لوی اقلیم دمومن زړه ده بې پایانه
وربي[100] نه کړم له غمازسره په جنګ یم
که لښکردد ښمن ډېره هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پرپلنګ یم

---

100 وربي = وربه يي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کـــــړه زه ولاړديارپـرننګ يم
ديارننګ مي جــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بــــې[101] تينګــــــوو زه ناصح لنګ يم
پاک مسجد مي ده پالنګ مـوړباندي ناست يو
پرې بې نه ږدم که هــرڅو په صورت ځورنګ يم
که وصـــلت له ياره غـــواړي لاردغـه ده
که مي ټينګه کـــــړه دالارباد شاه اورنګ يم
افضل کړی خدای زمـــــوږدين ترکل اديانو
که عامـل دشريعت شــــوم زه خوشرنګ يم
ستاد عشق له زخــــمه سورلکه ســورګل يم
عاشقان دي واړه ســــره ، نه چي زه رنګ يم
دوصـــال طلب لازم پـــرمـــاغريب ده
دهجران په اوردي سوی خــــــوارپتنګ يم
هـــــمراهي دبې ديناـــوپه کارنـه ده
بـــــهتردا چي له بې دينوځخه پـــرڅنګ يم
که رويت مي پـــه نصيب ستاله جـمال شي
ځوږند ســـــربه همېشه لکـه متنګ[102] يـم
دسراج الملت والدين بنــــه دبدبـــــه ده
(ملاامير) دده دوعـــاګــوی نه دپرنګ يم

***

کباب کــــــړی دئ زمـــازړه اوردهجران
دغـــــه اورهـــــجران ديارغواړم تاوان
په عــــوض کښي وصال غـــواړمه جانانه

---

[101] بې = به يي
[102] متنګ : کمندته وايي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بيت سره سرلګوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عــــــاشقانو حجاب نــــه شي
داادب ده دعـــــاشق معشوق تــــــرمیان
که عاشق لــــــره ســـل روح دځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــــدیه تــــرخپل جانان
پــــــه دنیاکښي یې بل حب ومقصود نه وي
کل مقصـــــــودیې وي دلــــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پــــــه نظر دمعشوق نیک شي
بیا یې ســـــــپورکاندي دعشق پرآس دوان
ددنـــــــیانـــــام ننګ واړه ځني هېرشي
پروانه کـــــــړي ددنیا په ســــــودوزیان
کل هـــــمت یې وي مصروف دیارپه حب کښي
بل حب نه کــــــړي صادقان دي عـــــاشقان
پـــــــه بیان دعشق شیرین مي روح وجان شو
(ملاامیره) درپاشـــــــه پـــــرسپین میدان

❋❋❋

ستاله غـــــــمه راتـــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمـــــــادلبرمـــــخ یې رنګین
محبت زمـــــاوســـــــیله ده ووصال ته
رقیبانــــــــوراته کـــــــــړی دئ کمین
بل اسباب دعـــــاشق نشته بې له عـــــشقه
دعشق اوربـــــه وســـــــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قـــــــاصدمقصود نه مومي
سرګـــــــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غــــوښي چي په دیګ کښي جوش ونه که

---

[103] کي = کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وبې نه خـــــــوري که غني وي که مسکین
چي پخته دعشق پـــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پــــه رتبه دکاملین
دخامـــــانو خامکاري ســـــوزوګدازده
تل بـــــه ژاړي دی بــــعیدوي له تمکین
په بیان د(ملاامیر) هــــغه پـــــوهېږي
چي ســــالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پــــه تناب دزلــــفوبنديـــم دجانان
نــــه خلاصېږم که ښند مـــه دوه جـــهان
هیڅ مي وېره لــــه رقیبه غــــمازنه شي
پــــرځــــان وينمه پیره دتـــورزلفان
شش طــــرفه فیوضات دجـــانان اوري
خـــالي نه ده هیڅ آفـــاق زمین اسمان
عـــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپین دیارپه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نـــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــاضرشي دمحشرپه لـــوی میدان
خوشـــــحالي دنیک عـــمل ده ونیکانو
بدعـــــمل بـــــه غمګیني شي دعصیان
که رضادجــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحورو غلمـــان[104]
درضــــادي طلبګارزه خــــــواربنده یم

[104] دانیم بیتی ترنوروخلورخپي اوږددئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملا امیر) ده ګناهـــــکار غـــــواړي غفران

***

چي خالق تخلیق وکـــئ[105] زمـــــــادژوندون
بیا عاشق یې پرځـــــان کـــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزیم سرګــــــــــردان په جګر خون
نه پوهېږم زمــــــــا په باب قلــــم څه کښلي
چي یو غـــــــم وي نوشته که پــــــه زرګون
که مي ورکه خـــــــوب خندا شوه ستاله حبه
پــــــــه کارنـــــــه دي ددنیاډېرنعمتون
نــــــورغـــــــمونه راځخه هېرد یار غموکړه
یارنیولی دئ له مــــــخ ســـــــل حجابون
محـــــــرمات شبهناک شـــــــوه سل حجابه
له مذکـــــوره تقـــــوا کانـــدي صالحون
په نصیب دعـــــــاشقانــــــوعجزونیازده
دیارحب دعـــــــاشقانــــــــوده ژوندون
تل مشغول دیارپـــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغـــــــوندي ساکـن اوریې مسکون
تـــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملا امیره) تالـــــــه اوردعــــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانــــوقاتلان
بې تقصیره ځني یـــــــــوسي دل وجـــــــان
په عالم کښي سرګـــــــردان ګرزي ګریان وي
بیا یې قـــــوت وي دزړه وینه دخپل ځـــــان

---

105 وکئ = وکړئ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځني ورک صبرو سکـــــــون ديار پـــــه مينه
همېشه يې اوښـــــــکي ځي تــردوه چشمان
بې غمي شي پـــــرحـــــرامه په دنيا کښې
د فـــــراق اوښکو ترځـــــــان وګــــرېوان
دوه جـــــــهانه ځني هېرشي بې دلــــــبره
سرو مـــــــال کــــــړي صدقه ترخپل جانان
پـــه کـــــــوځه ديارولاړبې نام وننګ وي
مـــــرتبه يې وي بلنده تـــــــراســمان
پـــــه اول کښې محبت بيا ګـــــــــمنامي ده
(ملاامیره) ګـــــمنام شـــــــه که يې پوهان

***

له هـــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
ديارديد پرمـــــــــاشيرين ، تــــرقند مسرو
درقيب پـــــــه محبوسی بــــه هيڅ بند نه شم
زه محبوس يـــــــــم دخپل يارپــــــه زولنو
چې يې تـــــــوري زلفي بيا پـــرمخ خپري کړې
عـــــــاشقان سينه ســـــــوزان په اند ښښنو
رقيبان يې راتـــــــه کښېنول پـــه خنګ کښې
اوس مې ولي پـــــــه تکـــــړو[106] پـــه سنګ ريزو
بـــــــــدبختي درقيب داوه لــــــــه اوله
چې يې ذات دده پيدا کـــــــړلـــــــه اورو
بيا يې وکـــــــړتکبرپـــــــــه سجده کښې
پـه کارنــــــــه شـــــــــوعبادت دډېرکلو
رقيبان مې دښـــــــمنان دپاک ايـــمان دي
(ملاامیرمحمده) ځـــــــغله پــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ وليکل سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

خال دي ایښی دئ پـــــــه میان کښي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتــــــه دي ملنګ پـــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــــــم مګردیدراکــــړې خیالو
منتظردي ددیـــــــدن لکه بلبل یـــــــــــم
خوبه ګـــــــــــرزمه محرومــــــــــه له کتو
یاره جـــــــوره شکوفه پـــــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمـــــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــــدايي دیارترخــــــه وصال شیرین ده
که یــــــــــوځله وصــــــال کاندي نن پېرزو
عــــــاشقان دي شهـــــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــــــردان دي پرزمین پرلـــــــــویوغرو
ربه روی ســـــتاددوستانــــــــــومي دروړی
عـــــــاشقان کــــــړه منورپــــــه انوارو
ستادعــــــــــفو مقام پټ له هـــــــــره چاده
(ملااميره)عـــــــفوغـــــــــواړه پـــه زارو[107]

***

زمـــــــــــاپه زړه یاردعــــشق اورولګــــاوو[108]
بیايې روح راخخه یووړغــــــــم یې نورولګاوو
خـــــــوشحالي دزندګۍ راپوري غـــــم شوه
غم یې دروندده هجران زورپـــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــــــتادعشق په اورایره شو

---

107 په مقطع کي لږڅه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملااميره عفوغــــواړه په جړاوپه زارو

108 شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

یک بینۍ یکجهتۍ بیا پر مـــــــازروولګاوو
مجوف زړګی مي ډک پـــــــــه سل فکرو و
د توحید په نور شو ډک عجب يې شـــورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زمـــــــاوحـــــــــال ته
د توحید نـــــــورمي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق پـــــــه طلب ستړي عـــــاشقان ده
(ملا امیر) مي په طلب ســـرپخپل ګورولګاوو

***

راشئ مـــــــــومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پر خپل دین شوو بادشاه ته دوعاګویي کوو
راغــلي اروسان دي دوی وموږ وته حیـــران دي[109]
غیرت د دین به وکـــــړو موږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږ بادشـاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو مـــوږ پردوی شمشیربازي کوو
پر خلافت د چـــاریاردي محکم زموږ بادشاه وي
مغلوب دي کافـران شي چي پردوی موږ غالبي کوو
بدبخته کافـــــــــــران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکـــــړي د قرآن موږ پیروي کوو
انګریز که اروسان دي زمـوږ جنګ ښخه ترسان دي
مومنان تـول شیران دي اوس پردوی به چابکي کوو
ترســـــــان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غــازیان منتظران دي موږ دوی ته کارسازي کوو

[109] دامیر حبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته دروسانو دراتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي اودی به یې دروس د تجاوز په نامه تعبیروي اویا به نو پردرقدباندي دروسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه دغازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تردغه کاله پوري د شاعرژوند هم یقیني کېدلای سي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــفارکه هرڅوږپردي ددین عقل یې هېردئ
بې جنګه بې نـه پرېږدودخپل دین موږغاوري کوو
قـــــاتلان که مقتولان شو که پاته پرمیدان شو
سودمنده مومنان دي (ملاامیره) موعظي کوو

***

تـــــــریوسف ډېرښایسته زمـــــــوږپیغمبرو
ستاره ورته عـــاجــــــزشمس و قـــــمرو
غلبه دنـــــــوریې تېره تــــــــهــــــرچاوه
په خــــــــوبانوکښې څرګندلکه زیرلــــمرو
دوحدت له باغـــــــــه درخته رابنکاره شوه
نه یې مــــــــثل پـــــــرزمین لکه نښترو
دکـــــمال پــــــــه مېوه پره دغه درخته
مـــــــومنانومې نوش کـــــــړئ نبه ثمرو
شاکـــــــران ددې مېوې بـــه سـربلندوي
تورزاغـــــــان له دې مېوې څخه کـــورکرو
مومنان دي خدای غـــافل په دین کښې نه کړي
غــــــــافلان لـــــه خپله دینه ګاوو خـــرو
دطاعـــــــت بارچې باباآدم پــــــه شــــاکړ
مـــــــــومنان بې[110] قبلــــوي بارد پــدرو
مــــــــــومني ده نیکنامي دعــــــقباګټه
مـــــومنانوتېنګه کـــــــــړه که مې ضررو
دنبي پـــــــــردین ثابت شـــــــه (ملاامیره)
سپی رقیب ثابته نه شــــــــولـــــوی خطرو

***

ته آئینه دشـــــــــــرع نســــه[111] وخپل مخ تــــه[112]

[110] بې = به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاعیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــــه طاعت وبندګي دپاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســـــــره اورونه دي پــــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســـــــرومال سوځي یک لخته
ستاپه ښهرکښي ښه کـــوته په دولت[113] ږکــه
ببغــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړپــــــرخپل کـــــوته وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پرخپل تخته
دتـــــقوا تبغ پــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمــن ســــــتاتخت وبخته
سرګـــــــــــردانه له خپل نفسه ږبرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیاکه جستجــــــوی پرداجـــهان کــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــــرت لره تاوان که
پــــــــرجــــــهان باندي ژړادیارلــه حبه
داژړادمحبت دخـــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غـــــوخ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکوتـــــــرځـــان وګرېوان که
دصادق عــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښي
که مخلـــــوق ته شي ظاهـــردځان نقصان که

---

111 نسه = نیسه

112 داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.

113 دولت دلته ددنیاپه معنا راغلی دئ.

114 کي = کړي

115 که = کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دین دنیا ســـــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبـــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکــــــــرګلستان کـــړي
عاقبت به یي خـــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خـــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــــوک بې چشمان که
جاهــــــلانــــــوپه دنیادین بدل کــــړی
ددنیاهـــــــبربده نــــــه که دین نسیان که
که داناېي پـــــــــرخپل سرنیسه لاســـونه
وجاهـــــل ته نصیحت ډېرعـــــــالمان که
ناصحـــــــان که نصیحت ددین بیان کـــړي
(ملاامیر) بــــــــــه یي قبول پردل وجان که

***

محبت دخــــــــــدای دوستان بي خدای نه که
په یوه زړه کښي بـــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــــروي له عــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــده یي له خــــــدایه بل رای نه که
چي توانګـــــــــردقناعت په خــــــزانه شي
هیڅ ګـــــذربه دغنیانوپه ســــــــرای نه که
احتیاجي بي خـــــــــپله ربه دبل نــــــــه که
روح وجـــــــــــان به بي له خدایه فدای نه که
عــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــــل
که واصل شي ومعشوق تـــــــه وای وای نه که
په کـــــــــوڅه کښي دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خـــــرم وي په حیرت کښي هم تلای نه که
حال وقـــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

(c) ketabton.com: The Digital Library

سالکان دي خـــــدای خودبین خودنمای نه که

***

جـــــــام دمی پیاپی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی پـــــــه نغمواوازونه
یارزمــــــابي وفا پـــــــه جفادئ عـالمه
نقصان کل زمـــــاخپل دګـــــناه دریابونه
یارمي ګل زه بلبل پــــــه ژړاپسې مـــــرمه
دبلبل سینه تل تــــــرختلي خـــــــارونه
دلبري دلـــــــجویي رهبري دي غــــــواړمه
که ماخلاص په اخلاص کـــــړي دغم له بارونه
مـــــاغریب کــــــړه بعیدله شیطانه شدید
بدلــــــوي سودايي پـــــــه دنیاجنتونه
مامرید کـــــــړه قـــــریب دګلشن عندلیب
ستاحبیب ســـــــتامجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جـــــمال شین دي خال ده صنمه
پـــــه ظهوردي خـــــــراب دکفارو ملکونه
ستانظرشــــــــوخنجرپـــه مجروح مي ځګر
سپین دي غـــــابښ وانوارپه روښان اسمانونه
ستاصـــــــدیق ستارفیق ترهــــــمه وشفیق
یارغـــــاردســــــرداردهجرت په مزلونه
پتهولـــــو خـــــوبان افضلین مي جانـــان[116]
بهـــــتري مهـــــــتري پــــه آیات حدیثونه
ستاابلـــــــق ترفـــــــرق وتېرشوی مطلق
نازبردار ، رازکـــــــــــردارترجمله حجابونه

---

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولوخوبان پرماګران افضلین مي جانان

(c) ketabton.com: The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پـــــــه زبان
خـــــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــــاپرحال په چابکي وکـــــــړه پوښتنه
شپږداغــــــــونه عشق راکـــړي پرسینه دي
دازخـــــــــمونه دمـــــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــــورتــــــه که دوادديدن ورکـــړې
زمـــــــادواده پرهېزي وکـــــــــړه پوښتنه
بیکاره غـــــــلام دیاریـــــــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــــلام پربېکاري وکـــــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــــــاپه کاروخدمت نشته
زماژړایارخـــــــــوښوي وکـــــــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــــــه زړه غـــــمجن یم
نن زمـــــــاپرغمګیني وکـــــــــړه پوښتنه
عشق جـــــــهازشوګډ یې کړم په محبت کښې
ته مـــــــهربان شه پرغرقي وکـــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــــه سپینه ډېره تل ژړاکـــــړي
راشه زمـــــــاپرغریبي وکـــــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــــه لاس زمـــــــاددلبرده
عـــــــاشقان پـــــــه قتلـوي دایې هنرده
چي په برخه یې خـــــــــــواري دسوزګدازشي
خـــــــــودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه سـرده
هــــــــغه څوک چي وي ببغم دیارله فکــره
ســـــــړی نه ده پـــــــه مثال دګاوخــرده

(c) ketabton.com: The Digital Library

دمحبت پــــــه اوريې ســــــوی پــه کلونو
چي وصـــــــــال را بانــدي راغی نن اختره
غـــــــلامي مي په اخـــــــلاص دکامل وکړه
اوس ماذون شوم دکامـــــــــــل هسي نظره
وخـــــــادم ته دمــــــــــخدوم فيض رسيږي
هيڅ شک نشته درســــــــــــول دخولي خبره
عـــــــاشقان (يې) وديدن ته هـــــــــوسيږي
ځني پاتــــــــــه نام وننگ وســـــيم وزره
صادقان ديارپــــــــــه مينه هــــــغه څوک دي
چي پـــــــــه لاس (يې) همېشه دعشق دفتره
عـــــــامــــــــلان دشريعت مي فايضين دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــــــــم پيغمبره
عـــــــاشقان ترسرومــــــــــال ويارته تېردي
چي ليدلی يې جانـــــــــان پـــه خپل بصره
ديارميني تورکـــــــــــودی کړم په جهان کښي
خاکساري مي جــــــــــــوړه کړي پرخپل سره
گـــــمنامي لــــــــويه رتبه ده (ملاامیـــره)[117]
اختلاط دزمـــــــــــاني ډېرشـــــــــوروشره

***

که وصال داشنای غـــــــــــواړي روڅ دغه ده
بياخه نه شي دمـــــــــــــــرگي سخته ناره ده
نن دي وارده چي راکب پـــــــرخپل مرکب يې
له مــــــــــــرکبه که شيوه شوې توره شپه ده
په تياره کښي څـــــــوک رسېږي ومقصود ته ؟
لــــــــوی مثال دئ نيکي واخله لاربنکاره ده

---

[117] اصل: گمنامي لويه رتبه ده ملاامیره فقيره.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان د یارله ذکره
لـــــــــغزیده وي و خپل نفس تـه مسخره ده
پــــــرهــــــمت د زاهـــــد انو آفرین شه
نفس شیطان يې پـــــــه عـذاب بنه تماشه ده
پیروي د پاک قـــــــرآن مـــــو په نصیب کړې
چي همېش زموږ په خـــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مــــــــو شفاعت د پاک رسول کړې
پاک سبحان بي کي[118] خـــوشحال کړي وعده ده
له دي خپلي بـــــــدبختۍ څخه په عذاب یم
ګیله نشته پرهـــــــرچـــــامي توره شپه ده
هــــــرعـــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي درپاشي ډکـــي[119] ســـــینه ده

***

هغه څوک چي صادقــــــان وي ستا په مینه
محبت بـــي[120] هـــمېشه پـــــرخپل یارونه
اول حـــــــال د سالک دادئ اي درویــــشه
چي پـــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب يې هلته ظـــاهــــــــــــرېږي
چي د پاک رســــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حـــــــال د صادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پـــــــه حب کښي فــــناوینه
دریم حــــــال فنافی الله بــــــولي طالبه
بي له یاره مـــــــاســــــــواکل ترک وهینه

118 بي کي = به يې کړي
119 ډکي = ډکه يې
120 بي = به يې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وایي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وینه
هـــــــرچي لاردشـریعت یي وي پرې ایښي
رهـــــــبرده ه شیطان اورتـــي[121] ځکـــوینه
که باوردي پـــــــه آیات و حـــــدیث کېږي
ملحدي پــــــه طـــــریقت کښي ډېره وینه
هـــــغه څوک چي مستقیم پـرشریعت شوه
پـــــه سپین مـــــخ به آخرت لـره ورځینه
خـــــدایه عشق مي برابرپرشــــریعت کړې
چي مـــــــقام دمـــوحدۍ مي روزي شینه
(ملاامیر) غــــــریب صادق کړې ستاپه مینه
امان راکـــــــــړي په توحید کښي له لعینه

***

ستادهجران په اوروســوی ارامي غوارمــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوایي غوارمه
دوامي وصل دجانــــــان ګنج نوري غوارمه
زه خوارمسکین یـم بي تسکین زه دلجویي غوارمه
ستادمحبت پــــه دریاب غرق صدف دري غوارمه
زه غواص تېر(یم) تـرخپل سر اجرت قوي غوارمه
له دواړو کــــــونویم بېغم روښندلي غوارمه
له پخته ګانـو مي حساب کړې ګمنامي غوارمه
سیروسلـــوک راباندي تېرشو مقبولي غوارمه
نفس وشیطان مي دښمنان ستامــهرباني غوارمه
زمـــــامشرب دنقشبند پیرمجددي غوارمه

---

[121] اورتي = اورته یي

[122] دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقیرملاامیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

تاچندبه ســــــــوزیمه نورمحمدي غواړمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمايي غواړمه
عـمرم عبث ګذشت درطاعت عمرثاني غواړمه
پیرمي اولاددعــــــــمریارپیرقریشي غواړمه
(ملاامیر)خواریږ دامنګیرزي[123] غــلامي غواړمه

***

په خــــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمـــــــــادزړه محبه ګــــــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلــــــــوم پــــــــردووچشمانو
ته يي نورزمـــــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشه راشــه[124]
(دا)ستانـــــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــــه همېش پـــــرخپل رب ګرانه راشه
مـــــــحبت دیارافضل تـــــردوه جـــــهانه
ته يي زمـــــــــادزړه ارمــــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تــــــــــرکل عالم يي
باطن نـــــــــورظاهـــــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هــــــــمیشه فـــــــخرپه تاکاندي
تـــــــه ســـــــرداريږ دنبیانه راشه راشه
ډېردي قـــــــــدرهـــم حرمت پرخپل خالق ده
کامــــــــــل میره دخــــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســــــــتایم پاک رســـــــوله
زه (امیرمحمد) ســـــــتادغلامانه راشه راشه

[123] زي = زه يي
[124] دغه بیت دريږ ځپي زيات دئ.(هوتک)

(c) ketabton.com: The Digital Library

***

عشق ســـــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بيان دعشق كـــــــومه وسالک ته يې ښيمه
مشتق لـــه عشقيه دئ چي پيچان[125] پربل شجرشي
عشقيه مي هـــغه شی ده چي غالب شي پرګياه
ذات دګياه ورک شي عشقيه مي پـــراظهرشي
مثال دمومن داده كه انصاف لــــــري منصفه
كه عشق باندي غالب شي ترګياه (يې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته يې زده كړه اې سالكه
يو مي رحـــــماني بل شيطاني كه دي باورشي
شيطاني هغه ته وايي چي نقصان دشريعت وي
ناري تجلي ويني پــــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هـــغه ته وايي چي پرشرع مستقيم وي
شــــــوارق به دانوارفيوضات باندي مطرشي
تميزددې دووګـــران دئ دخطرځای يې دغه ده
سالــــم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامير) فقيريم په بيتوكــــــــرم بيانونه
محتاج زه دوعــــــايم كه پرمادخدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودين ته يې شاكـــــړې په دنيا پسي روان دي
بيدارشئ مومنانــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نكيرمنكربه درشي ســوال جواب يې په ايمان دي
كامل كه دي ايـــــمان وهيڅ دي وېره خطرنشته

[125] عشق پيچان يورازګياه ده، چي پرنوروګلانوراتاوېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

راووزه ونیکي تــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اې) مـــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زږه دي تور ږي ګنا هـــــونه دي ډیر ږي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانیږو
ژاړه (ملا امیره) نــفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کـــــړه په قدرت کښــــي[126]
ځلور ښاخ (یې) ورپیدا کـــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګونا ګـــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پــــرګل مین ملامت نه دي
معطریې دل وجـــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غـــــوندي صادق په مینه نه شي
دا مشکل ده چي به ګـــډ شي په جنت کښي
ســــاکنان دهغي درختي هـــغه ځوک دي
چي ترسروترمـــــال تېرشي په محبت کښي
مــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چاياران یې ځلـــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافـــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــوله ورپېښه په خلقت کښي
پــــه اول کښي مي ابیات مــــغلق ویلي

[126] دا غزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په آخرېي معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښېـــي
ربه ســـرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښېي
عــــاشقان دیارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښېي

***

دخپل اشـــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنـــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصـــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هــــمګي ګل وګلـــــــزارشي
عــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون یې زمــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تــــــردهان راځي
زماپه اوښکـــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــردان وپایدوان پــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هـــرڅوزیان راځي
دجنت تــــــرګلـــــو زیاتي تـــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کــــړي نن دژوندرمــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غـــــریب ګریان راځي

***

[127] وضحت = وضاحت ، څرګندتیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــاژړوي
رقيبان پـــــه نصيحت مـــــاخندوي
زه حيران يـــــم چي ژړاكــــړم كه خنداكړم
نه پـــوهېږم چي يارزمـــــا څه خوښوي
دجـــــرس له حـــــاله حال زمامعلوم شو
تــــــرخنداز مـــــــاژړا يـــــارقبلوي
دادنيادژړاځــــــاى چي ببغـــــم نه شي
ستاژړا الـــــــــره اجـــــرت ياردركـــوي
دا جــــــــرت حساب مي خپلـــه زندګي ده
عـــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره كوي
دمحشرپــــــه روځ بـــه نيک وبدښكاره شي
داناپـــــــان مي نيک پـــــه بدنه بدلوي
آئينه دزړه صفاكــــــــړه له هـــــــــرزنګه
(ملااميره) خداى رحـــــــمان ده رحم كوي

***

عـــــــاشقان دي بيماران پــــه زړه زخمي
ددېدن زكات غـــــــــواړي پــه مسكيني
هيڅ حــــــاجت يي ددنيا په چـــــاره نه وي
نه پــــــــه كاريي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل ياردېدن يي خـــــوښ تردوه جهان وي
قاسم كــــــــړى ښـــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحيددباغ مي هــــــرعـــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــه بل مــــــــرغــه لارنه لري
دګلانـــــــــوسيل بي بــــــــــهاره نشته
دديداررروځ لـــــــــوى بـــــهارده كاملي
په نصيب دي ښه ديداربه لــــــــوى بهارشه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده د دیـــارشـــه محبتي[128]

****

**

*

*

*

*

[128] تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کي د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نیمګړې ده اوزه نه پوهېږم چي ځوپاڼې به یې لوېدلي وي (م. هوتک).

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library